

Vierde Aanvullend Protocol, op 30 Juni 1953 te Parijs ondertekend, tot wijziging van het Verdrag inzake oprichting ener Europese Betalings Unie

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE
ZAKEN EN VAN DE MINISTER ZONDER
PORTEFEUILLE

No. 1

's-Gravenhage, 27 October 1953.

Ter Griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 29 October 1953.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitspraak van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste 20 leden der Kamer uiterlijk te kennen worden gegeven op 28 November 1953.

Wij hebben de eer U Hoogedelgestrenge mede te delen, dat in het hierbij overgelegde *Tractatenblad* 1953, no. 74¹⁾, is geplaatst de tekst, alsmede de vertaling in het Nederlands, van het op 30 Juni 1953 te Parijs ondertekende Vierde Aanvullend Protocol tot wijziging van het Verdrag inzake oprichting ener Europese Betalings Unie.

Hiernevens gelieve U Hoogedelgestrenge tevens een toelichtende nota aan te treffen bij genoemd Protocol, hetwelk ingevolge artikel 60, lid 2, van de Grondwet de goedkeuring van de Staten-Generaal behoeft alvorens te kunnen worden bekrachtigd.

Indien wij niet binnen dertig dagen na ontvangst van deze brief Uw schriftelijke mededeling hebben ontvangen van de wens, te kennen gegeven door of namens de Kamer of door ten minste twintig leden der Kamer, houdende, dat genoemd Protocol aan de uitspraak der Staten-Generaal zal worden onderworpen, dan wel, indien wij binnen die termijn Uw schriftelijke verklaring hebben ontvangen, dat, voor zoveel de Tweede Kamer aangaat, geen uitspraak wordt verlangd, wordt de goedkeuring van bovengenoemd Protocol geacht te zijn verleend voor zoveel de Tweede Kamer betreft, tenzij door of namens de Eerste Kamer of door ten minste tien leden dier Kamer een uitspraak wordt verlangd.

*De Minister
zonder Portefeuille,
J. LUNS.*

*De Minister
van Buitenlandse Zaken,
J. W. BEYEN.*

Toelichtende Nota

Op 30 Juni 1953 werd te Parijs het Vierde Aanvullend Protocol van het Verdrag inzake oprichting van een Europese Betalings Unie door de deelnemende landen ondertekend. Dit Protocol was op 19 Juni 1953 door de Raad van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking goedgekeurd en ter ondertekening aan de deelnemende landen aanbevolen.

Krachtens artikel 8 worden de bepalingen van dit Protocol voorlopig van 1 Juli 1953 af toegepast.

In de eerste helft van 1953 zijn overeenkomstig artikel 35bis, lid a, van het Verdrag besprekingen gevoerd omtrent de vraag of en, zo ja, op welke wijze de Europese Betalings Unie (E.B.U.) na 30 Juni 1953 zou worden voortgezet. Bij de besprekingen bleek, dat de deelnemende landen unaniem van oordeel waren, dat de E.B.U. voorlopig dient te worden gecontinueerd, maar ook, dat het convertibel maken van het pond sterling en eventueel andere valuta, overeenkomstig de denkbeelden van het Verenigd Koninkrijk, het einde van de E.B.U., althans in haar huidige vorm, zou betekenen. Aanvankelijk werd dan ook door het Verenigd Koninkrijk voorgesteld een clause in het Verdrag op te nemen, volgens welke ieder deelnemend land het recht zou krijgen met inachtneming van een korte opzeggingstermijn uit de E.B.U. te treden, indien het

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

Aan

*de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal*

invoeren van convertibiliteit van één of meer valuta daartoe aanleiding zou geven. Wegens de onzekerheid, die hieruit zou voortvloeien, en de neiging van crediteurlanden om in dat geval de kredietverlening aan de E.B.U. en zodoende leveranties aan E.B.U.-landen te beperken, rezen tegen dit voorstel van de zijde van verscheidene landen bezwaren. In plaats daarvan heeft de Raad van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking aan het besluit tot voortzetting van de E.B.U. met één jaar een clause toegevoegd, volgens welke de Raad op ieder tijdstip vóór 30 Juni 1954 de bepalingen kan herzien, indien een Verdragsluitende Partij daarom verzoekt met het oog op verdere stappen naar grotere vrijheid in handel en betalingen, in het bijzonder naar convertibiliteit van valuta's. Een dergelijk herzieningsbesluit zou de unanieme goedkeuring van alle E.B.U.-leden behoeven.

Een ander vraagstuk, dat tegelijk met de voortzetting van de E.B.U. een oplossing behoeft, was de afrekening van overschotten van extreme crediteuren, doordat een aantal oude regelingen per ultimo Juni afliep. Krachtens artikel 13, lid *b*, van het Verdrag beslist de Raad van de O.E.E.C. over de voorwaarden van verrekening, wanneer een deelnemend land een zodanig cumulatief overschot heeft, dat zijn quotum wordt overschreden. Bedoelde beslissingen zijn genomen ten aanzien van een vijftal landen, te weten de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, Duitsland, Nederland, Portugal en Zwitserland; zij houden alle in, dat alle overschotten boven de quota tot een voor elk land afzonderlijk bepaald bedrag voor 50 % door de E.B.U. in goud worden voldaan, terwijl de betrokken landen voor de overige 50 % krediet aan de E.B.U. verlenen. Ook voor Nederland is een z.g. „rallonge” vastgesteld, en wel ten bedrage van 100 mln. rekeneenheden. De mogelijkheid is opgehouden om de bedragen gedurende het boekjaar 1953/54 te herzien.

Verder zij vermeld, dat de Raad overeenkomstig artikel 23, lid *d*, besloten heeft tot een geringe verhoging van de rente, welke vergoed wordt over kredieten, verleend aan of ontvangen van de E.B.U. De Commissie van Bestuur heeft de opdracht ontvangen elk kwartaal te onderzoeken of wijziging van de rentepercentages noodzakelijk is.

De bovenbeschreven maatregelen konden alle worden genomen krachtens een beslissing van de Raad van de O.E.E.C. Daarnaast werd in het Verdrag een aantal wijzigingen en aanvullingen aangebracht, welke niet krachtens Verdragsbepalingen vallen onder de bevoegdheid van de Organisatie tot amendering van het Verdrag en welke zijn opgenomen in het Vierde Aanvullend Protocol. Behalve de invoeging van een nieuw artikel 35ter, welke noodzakelijk is in verband met de voortzetting van de E.B.U. tot 30 Juni 1954, zijn deze wijzigingen niet van ingrijpende aard en in hoofdzaak beperkt tot een nauwkeuriger vastlegging van reeds aanvaarde beginselen.

Voor de toelichting op de bepalingen van dit Protocol moge naar de hieronder volgende artikelsgewijze behandeling worden verwezen.

Toelichting op de artikelen van het Protocol

Artikel 1. Betreft artikel 4 van het E.B.U.-Verdrag.

De liberalisatiecode van de O.E.E.C. bevat het uitdrukkelijke voorschrift, dat de deelnemende landen automatisch middelen beschikbaar moeten stellen voor de betaling van geliberaliseerde importen en voor de verrekening van toegelaten transacties in de sector van het dienstenverkeer. Een dergelijke bepaling ontbreekt echter ten aanzien van de toegelaten transacties in de niet geliberaliseerde sector van het goederenverkeer, ofschoon uit enkele passages is af te leiden, dat men stilzwijgend van de veronderstelling is uitgegaan, dat valuta's voor toegelaten transacties beschikbaar gesteld zullen worden. Van deze veronderstelling gingen ook de opstellers van het E.B.U.-Verdrag uit.

Toch heeft men het verstandig geoordeeld, ten einde elk misverstand te vermijden, een desbetreffende bepaling vast te leggen in een nieuw lid *f* van artikel 4 van het Verdrag.

Artikel 2. Betreft artikel 19, lid *b*, van het Verdrag. Verwezen wordt naar de toelichting op artikel 4.

Artikel 3. Betreft artikel 20, lid *a*, van het Verdrag. Verwezen wordt naar de toelichting op artikel 4.

Artikel 4. Betreft een nieuw artikel 35ter.

In verband met de verlenging van de duur van de E.B.U. met een jaar is het nodig soortgelijke voorzieningen te treffen voor de eventuele verlenging na 30 Juni 1954, als zijn vervat in de artikelen 35 en 35bis. Daartoe is ingevoegd artikel 35ter. Door de invoeging van dit artikel is het tevens noodzakelijk in artikel 19, lid *b*, artikel 20, lid *a*, en in paragraaf 1 van Bijlage B van het Verdrag een verwijzing naar artikel 35ter op te nemen. (Zie artikelen 2, 3 en 6 van dit Protocol.)

Artikel 5. Betreft artikel 36, lid *b*, van het Verdrag.

In de oorspronkelijke tekst van artikel 36, waarin de voorwaarden zijn vermeld in zake beëindiging van de E.B.U., geeft de redactie van lid *b* aan, dat de E.B.U. zal eindigen, indien de som van de quota der nog overgebleven leden daalt tot minder dan 50 % van het oorspronkelijk vastgestelde totale bedrag der quota (i.c. 3950 mln. eenheden), tenzij met algemene stemmen door deze leden zou worden besloten de Unie alsnog in stand te houden. Aangezien sedert de aanvang van de E.B.U. enkele quota werden verhoogd en geenszins uitgesloten behoeft te worden geacht, dat dit ook in de toekomst op enigszins belangrijke schaal zal gebeuren, zou zich de situatie kunnen voordoen, dat zowel de som van de quota der uittreedende leden als die van de blijvende leden elk meer dan 50 % van het totaal der oorspronkelijke vastgestelde quota uitmaakt.

De voorgestelde tekstwijziging beoogt het geven van een verduidelijking ter vermindering van enig misverstand, aangezien thans met de nieuwe formulering uitdrukkelijk wordt vastgelegd, dat voor de onderhavige vergelijking dient te worden uitgegaan van de bij de aanvang van de E.B.U. vastgestelde quota.

Artikel 6. Betreft paragraaf 1 van deel I van Bijlage B bij het Verdrag.

Verwezen wordt naar de toelichting op artikel 4.

De ondergetekenden zijn van oordeel, dat met de wijzigingen, welke door het onderhavige Protocol in het Verdrag worden aangebracht, geheel accoord dient te worden gegaan.

De Minister van Financiën,

VAN DE KIEFT.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. W. BEYEN.

De Minister zonder Portefeuille,

J. LUNS.

De Minister van Economische Zaken.

J. ZIJLSTRA.